

EUROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument s plenarne sjednice

A7-0383/2013

13.11.2013

IZVJEŠĆE

o održavanju proizvodnje mlijeka u planinskim predjelima, siromašnim područjima i najudaljenijim regijama nakon isteka roka mliječne kvote (2013/2097(INI))

Odbor za poljoprivredu i ruralni razvoj

Izvjestitelj: Herbert Dorfmann

PR_INI

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
EXPLANATORY STATEMENT	10
REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA U ODBORU	11

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o održavanju proizvodnje mlijeka u planinskim predjelima, siromašnim područjima i najudaljenijim regijama nakon isteka roka mliječne kvote (2013/2097(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Glavu III. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koja se poglavito odnosi na poljoprivredu;
- uzimajući u obzir članak 174. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije koji se odnosi na planinska područja i članak 349. o najudaljenijim regijama;
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 247/2006 kojom su utvrđene posebne mjere za poljoprivredu u najudaljenijim regijama Unije,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 261/2012¹ o „ugovornim odnosima u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda”,
- uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1234/2007 2006/0269(CNS) o „sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda: ugovorni odnosi” (2010/0362(COD)),
- uzimajući u obzir Protokol o provedbi Alpske konvencije iz 1991. u području planinske poljoprivrede, Protokol o planinskoj poljoprivredi, objavljen 30. rujna 2006. u Službenom listu Europske unije²,
- uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija NAT-V-028 od 30. svibnja 2013. o razvoju situacije na tržištu i posljedičnih uvjeta za neometano ukidanje sustava mliječne kvote – drugo izvješće o postupnom smanjenju rasta (soft landing)
- uzimajući u obzir izvješće Komisije upućeno Europskom parlamentu i Vijeću pod naslovom „Razvoj situacije na tržištu i posljedični uvjeti za neometano ukidanje mliječne kvote – drugo izvješće o postupnom smanjenju rasta (soft landing)” (COM(2012)0741),
- uzimajući u obzir studiju „Označavanje poljoprivrednih proizvoda i namirnica s planinskih poljoprivrednih gospodarstava” koju je naručila Glavna uprava za poljoprivredu i ruralni razvoj (upravno rješenje AGRI-2011-0460 / JRC-IPTS No 32349-2011-10),
- uzimajući u obzir studiju pod naslovom „Utjecaj ukidanja režima mliječne kvote na gospodarstvo – regionalna analiza proizvodnje mlijeka u EU-u” koju je u veljači 2009. provela Komisija,
- uzimajući u obzir studiju koju je u siječnju 2008. proveo Resorni odjel B (Strukturne i kohezijske politike) o „budućnosti mliječne kvote – različiti scenariji”,

¹ SL L 94, 30.12.2012., str. 38.

² SL L 271, 30.09.2006., str. 63.

- uzimajući u obzir članak 48. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj (A7-0383/2013),
- A. budući da istjecanje mliječnih kvota utječe na cjelokupno europsko tržište mlijeka te će time biti posebno pogođeni mljekari u planinskim predjelima i najudaljenijim regijama jer se mogućnosti za rast koje proizlaze iz liberalizacije u tim područjima ne mogu dovoljno iskoristiti;
 - B. budući da se, prema članku 33. Uredbe (EU) br. [...] [RD], područja sjeverno od 62. paralele i određena područja s kojima graniče smatraju planinskim područjima;
 - C. budući da buduće odluke mladih poljoprivrednika na ovim područjima ovise o veličini poljoprivrednih gospodarstava i njihovim financijskim sredstvima, uzimajući u obzir činjenicu da će se poljoprivredna gospodarstva koja su nedavno uložila u sustav kvota nakon iscrpljenja tih kvota suočiti s težim poteškoćama u pogledu likvidnosti i većim financijskim opterećenjem;
 - D. budući da se poljoprivrednicima mora zajamčiti gospodarski održiv i isplativ radni proces nakon iscrpljenja kvota zbog ozbiljnih troškovnih nepogodnosti proizvodnje mlijeka u planinskim predjelima uvjetovanih lokacijom i dodatnih ograničenja, posebno u pogledu korištenja zemljišta;
 - E. budući da iscrpljenje kvota također može dovesti dijelove ostalih područja s nepovoljnim uvjetima gospodarenja u nepovoljan položaj ugrožavajući održivost proizvodnje na tim područjima djelomično zbog toga što je gustoća proizvodnje tako niska da bi se sabirna i prerađivačka poduzeća mogla premjestiti u konkurentnija područja u kojima je cijena sabiranja mlijeka niža;
 - F. budući da je jedan od glavnih ciljeva novoga ZPP-a očuvanje proizvodne poljoprivrede u planinskim područjima i područjima s nepovoljnim uvjetima gospodarenja te najudaljenijim regijama;
 - G. budući da su u tim područjima troškovi proizvodnje, sabiranja, prijevoza i komercijalizacije mlijeka i mliječnih proizvoda izvan regije proizvodnje znatno viši nego u područjima s povoljnijim uvjetima gospodarenja;
 - H. budući da stvaranje udruga proizvođača može pomoći u smanjenju troškova proizvodnje te povećati pregovaračku snagu mljekara, pogotovo u pogledu utvrđivanja cijena mlijeka;
 - I. budući da postojeći okvirni uvjeti podrazumijevaju to da obrada mliječnih proizvoda u blizini njihove proizvodnje često nije moguća; ukazuje na potrebu da se uzmu u obzir infrastrukturne okolnosti te dopusti posebna oznaka kao što je „planinski proizvod” i za one proizvode koji su prerađeni unutar određenog područja u blizini dotičnog planinskog predjela; smatra nužnom primjenu ovog pravila na sve proizvode od mlijeka s planinskih područja;
 - J. budući da je u većini tih područja proizvodnja mlijeka najvažnija i najraširenija grana poljoprivredne aktivnosti te da je ključna za proizvodnju visokokvalitetnih mliječnih

proizvoda s oznakama prepoznatima na razini EU-a; budući da je važno zadržati proizvodne baze na svim teritorijima Unije kako bi se svaka regija mogla opskrbljivati, a da pritom ne dođe do nerazumnih troškova prijevoza i troškova štetnih za okoliš;

- K. budući da u je u mnogim državama članicama i regijama proizvodnja mlijeka ključni nositelj regionalnog gospodarstva i glavni doprinos dodanoj vrijednosti u poljoprivredi;
 - L. budući da je razvoj i promidžba visokokvalitetnih mliječnih proizvoda jedan od mogućih načina rješavanja pitanja povećane proizvodnje mlijeka;
 - M. budući da je proizvodnja mlijeka u mnogim regijama većinom u domeni malih i srednjih obiteljskih poduzeća;
 - N. budući da se 59 % poljoprivredne površine u planinskim predjelima koristi kao trajna zelena površina i pašnjak za mliječno gospodarstvo, pri čemu najčešće nijedan drugi oblik korištenja zemljišta u poljoprivredne svrhe nije moguć ili održiv; te se 9,5 % mlijeka proizvodi u planinskim predjelima; budući da orografija i klima ograničavaju poljoprivredne alternative te da je poljoprivredna raznolikost vrlo ograničena;
 - O. budući da u nekim najudaljenijim regijama nema zamjene za proizvodnju mlijeka kao jednog od glavnih pokretača gospodarstva, socijalne stabilnosti, kvalitete okoliša i korištenja zemljišta; budući da su u tim regijama programi POSEI najbolji instrumenti za usmjeravanje većih potpora u cilju održavanja postojeće razine proizvodnje;
 - P. budući da uzgoj stoke u ovim područjima nije samo gospodarska djelatnost i izvor zarade njihovih stanovnika, nego je i ključna komponenta njihovih tradicionalnih kultura i socijalnih struktura usko povezanih sa životom i tradicijama lokalnog stanovništva;
 - Q. budući da u planinskim predjelima, najudaljenijim regijama te u ostalim područjima s nepovoljnim uvjetima gospodarenja napuštanje stočarstva i proizvodnje mliječnih proizvoda često vodi do napuštanja poljoprivrede, zanemarivanja dobrih poljoprivrednih zemljišta i kasnijeg iseljavanja iz ruralnih te migracije u urbana područja;
 - R. budući da poljoprivreda u tim područjima često pridonosi očuvanju krajolika i biološke raznolikosti te ograničavanju prirodnih opasnosti te predstavlja temelj uspješnog regionalnog razvoja bez kojeg se ostali sektori poput turizma ne bi mogla razvijati; budući da je lako pretpostaviti da bi napuštanje poljoprivrede u takvim područjima moglo imati šire posljedice i negativno utjecati na te sektore;
 - S. budući da u mnogim siromašnijim područjima proizvodnja mlijeka jamči gospodarsku i socijalnu koheziju koja se ne smije ugroziti istjecanjem kvota; budući da se očuvanje poljoprivrednog krajolika, turističke industrije, krugova lokalne proizvodnje, prerade i marketinga te radnih mjesta i dugoročne perspektive za mlade mora osigurati i promicati;
 - T. budući da će ukidanje mliječnih kvota dovesti do konkurencije među regijama proizvodnje mlijeka u cijeloj Europi; budući da je diferencijacija proizvoda nužna za to da planinska područja i dalje imaju pristup tržištu;
1. uočava da se izravna plaćanja iz 1. stupa poljoprivredne politike u mnogim državama

članicama, čak i uzimajući u obzir aktualnu reformu ZPP-a, temelje na povijesnim referentnim vrijednostima te se stoga zelene poljoprivredne površine, a kao posljedica toga i proizvodnja mlijeka, u tim predjelima snažno zanemaruju; zbog toga od država članica pogođenih takvim situacijama zahtijeva da u okviru nacionalne provedbe poljoprivredne reforme bez odgode prijeđu na model kojim će se sanirati nepovoljno stanje u tim regijama;

2. primjećuje da proizvodnja mlijeka na planinskim područjima iznosi oko 10 % ukupne količine mlijeka iz EU-27, no predstavlja 2/3 mlijeka i uključuje 3/4 proizvođača iz Austrije, Slovenije i Finske te da su te brojke vrlo značajne i u desetak drugih zemalja; također napominje da se u većini ovih vlažnih planinskih područja kao i najudaljenijim regijama zelene površine koriste za ispašu stada za proizvodnju mlijeka zbog čega je krajolik pristupačan i naseljen što pridonosi turizmu, biološkoj raznolikosti i okolišu;
3. mišljenja je da se s trajnim zelenim površinama i pašnjacima koji se u tim područjima ne mogu iskoristiti ni za što osim za uzgoj goveda, ovaca i koza kod izračuna izravnih plaćanja iz 1. stupa nikako ne smije postupati kao manje bitnima u usporedbi s ostalim poljoprivrednim površinama;
4. smatra nužnim da se u najudaljenijim regijama predvidi premija u 1. stupu ZPP-a i u sklopu programa POSEI za poljoprivredna gospodarstva s pašnjacima; protivi se novim zahtjevima za prehranu preživača koji bi mogli dovesti do narušavanja postojeće poljoprivredne prakse;
5. naglašava bitnu ulogu vezanih plaćanja u skladu s prvim stupom poljoprivredne politike; ističe da državama članicama u tim područjima treba dati dodatne mogućnosti za vezanje plaćanja, bilo nacionalnih ili koje financira EU, kako je dogovoreno trenutnom reformom ZPP-a;
6. naglašava da se u odredbama ZPP-a posebna pažnja treba posvetiti malim poljoprivrednim gospodarstvima u tim područjima jer je za njih svojstven veći radni intenzitet, jer su obvezna plaćati više ulazne cijene i znatno doprinositi očuvanju radnih mjesta i ruralnog razvoja;
7. ukazuje na potrebu zasebne procjene isteka mliječne kvote za planinske predjele zbog specifičnih okolnosti, kako bi se razradile ciljane mjere za potporu i održavanje proizvodnje;
8. s obzirom na nezamjenjiv karakter proizvodnje mlijeka u nekim najudaljenijim regijama, Komisija i države članice bi u tim regijama trebale primijeniti programe POSEI za osnaživanje potpore u području izravnih plaćanja i tržišnih mjera te programa za ruralni razvoj, kako bi osnažile potporu iz 2. stupa ZPP-a;
9. zahtijeva da se kao dio razvoja zajedničkog strateškog okvira na raspolaganje stave dodatne mjere, uz sudjelovanje programa regionalnog razvoja, Europskog socijalnog fonda i Kohezijskog fonda; smatra da bi cilj zajedničkog strateškog okvira trebalo biti poticanje koncepata regionalnog razvoja te programa očuvanja strukture koji su usredotočeni na očuvanje poljoprivrede i jačanje oba kraja lanca vrijednosti;

10. od država članica i regija zahtijeva da izrade, gdje je to primjenjivo, poseban program za proizvodnju mlijeka u tim područjima;
11. u tom pogledu naglašava potrebu za podupiranjem konsolidacije i pokretanja projekata koji stvaraju dodanu vrijednost, projekata diferencijacije proizvoda prema teritoriju i projekata nositelja novih strategija za razvoj planinskih područja; poziva Komisiju da predloži sveobuhvatne mjere za potporu uspostave i pokretanja tih projekata i povezanih zajedničkih ulaganja;
12. poziva države članice da poduzmu mjere protiv nestajanja zelenih površina te da taj aspekt uzmu u obzir prilikom donošenja zakona o prostornom planiranju uporabe zemljišta;
13. naglašava da mjere iz 2. stupa kao što su kompenzacijska naknada, premija za poljoprivredni okoliš, potpore za individualna ili kolektivna ulaganja u proizvodnju, preradu i prodaju, potpore mladim poljoprivrednicima za pokretanje posla, potpore za kvalitetu, diversifikaciju, inovaciju, suradnju (uključujući s lokalnim vlastima) imaju veliki značaj za održivu proizvodnju mlijeka u tim područjima; stoga zahtijeva da državama članicama i regijama mora biti osiguran zakonski okvir, razina financiranja te dovoljno prostora za dodjelu dostatne i snažno diferencirane kompenzacijske naknade te da se i dalje moraju poticati ekološko prihvatljivi, održivi i organski oblici poljoprivredne proizvodnje; osim toga, traži da se povećani troškovi ulaganja u proizvodnju mlijeka u planinskim predjelima i najudaljenijim regijama koji nastaju zbog posebnih karakteristika terena, udaljenosti tih regija, ekstremne fragmentacije zemljišta te zemljopisne nepovezanosti otoka primjereno kompenziraju u okviru 2. stupa ZPP-a;
14. također zahtijeva ciljane subvencije za ulaganja, na primjer u vezi s padom cijena te s kamatama na poljoprivrednu infrastrukturu i tehnologiju za mliječne farme s razvojnim potencijalom, kako bi se smanjili troškovi proizvodnje i ojačala konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava;
15. od država članica zahtijeva da u okviru mjera iz 2. stupa posebno promiču projekte kao što su npr. suradnja u svrhu ekonomski isplativog korištenja strojeva ili infrastrukture;
16. poziva Komisiju da redefinira program koherentnog ruralnog razvoja i razvoja mljekarstva za planinska područja, područja gdje je proizvodnja mlijeka ugrožena te za države članice u kojima se većina mlijeka proizvodi na jako malim poljoprivrednim gospodarstvima;
17. ističe da su s obzirom na znatne logističke probleme u pogledu transporta i općenito malih količina mlijeka proizvedenih na pojedinačnim farmama troškovi sabiranja i transporta gotovih proizvoda u planinskim područjima i najudaljenijim regijama posebno visoki, što negativno utječe na njihovu konkurentnost; poziva na dodjelu potpora za prerađivačka postrojenja, posebno ona u vlasništvu zadruga, kako bi se kompenzirali troškovi sabiranja i proizvodnje na tim područjima u usporedbi s područjima povoljnijih uvjeta gospodarenja, uključujući troškove ulaganja i transporta gotovih proizvoda;
18. ističe da je potreban instrument za praćenje tržišta proizvodnje mlijeka u svrhu prikupljanja i širenja podataka i informacija o proizvodnji i opskrbi;
19. ukazuje na činjenicu da u planinskim predjelima i ostalim područjima s nepovoljnim

uvjetima gospodarenja prerada i prodaja na samim farmama ili na planinskim pašnjacima pruža mogućnost malim farmama i onim najmanjima da postignu veću dodanu vrijednost te doprinosi turističkom potencijalu tih područja; naglašava da se takve inicijative trebaju financirati u okviru 2. stupa ZPP-a;

20. naglašava da znatna udaljenost najudaljenijih regija od potrošačkih tržišta stvara potrebu za dvostrukim pohranjivanjem, u skladu s modernom logističkom organizacijom; stoga od Komisije zahtijeva da razmotri ova postrojenja za skladištenje smještena izvan teritorija najudaljenijih regija dostupna unutar okvira propisa koji se odnose na ulaganja u te regije;
21. smatra da su posebno područjima s planinskim pašnjacima potrebna ulaganja i posebne mjere za očuvanje i ponovnu uspostavu pogodnog okruženja za proizvodnju, preradu i prodaju mlijeka;
22. ističe da je potrebno donijeti mjere tako da se omogući proizvodnja tipičnih obrtnih proizvoda;
23. poziva Komisiju i države članice da pri sastavljanju zakonodavstva u obzir uzmu potrebu izbjegavanja prekomjerne birokracije te da ustraju na razumnom opsegu traženih informacija o zdravlju i označavanju te obveznih informacija, kako bi se zajamčilo da ih mali proizvođači i prerađivači mogu ispuniti;
24. ističe da bi se male poljoprivrednike u planinskim područjima i područjima nepovoljnih uvjeta gospodarenja trebalo poduprijeti pri pokretanju proizvođačkih organizacija koje bi osnažile njihovu pregovaračku snagu, budući da je za male poljoprivrednike u tim područjima važno očuvanje i razvoj regionalnih i lokalnih tržišta;
25. naglašava da se pravila o higijeni i marketingu trebaju prilagoditi veličini tržišta i potražnji te da bi stoga higijenski standardi trebali biti prikladni i primjenjivi na poljoprivrednike i prerađivače mlijeka u planinskim područjima, područjima s nepovoljnim uvjetima gospodarenja te u najudaljenijim regijama;
26. ukazuje na činjenicu da metode uzgoja stoke u malim poduzećima, nužne za učinkovitu proizvodnju mlijeka uključuju velike troškove; stoga poziva na promicanje uzgoja kako bi unatoč ovome gospodarstva koja se bave uzgojem mliječne stoke na ovim područjima mogla uzgajati vlastitu visokokvalitetnu stoku;
27. smatra da treba podržati okupljanje proizvođača mlijeka u udruge proizvođača kako bi se svim gospodarstvima omogućio prikladan pristup tržištu i stvorila partnerstva za promicanje poljoprivredno-ekološkog turizma;
28. naglašava da bi se po uzoru na ZOT za voće i povrće proizvodnim organizacijama trebala pružiti mogućnost da sufinanciranjem iz proračuna Unije provedu operativne programe; u ovom bi kontekstu proizvođačkim organizacijama trebalo dati mogućnost promicanja pristupa novim tržištima, razvoju tržišta, kontroli kakvoće, inovacijama proizvoda i promidžbenim inicijativama, posebno u odnosu na nove oznake „planinskih proizvoda” ili ostale neobvezne rezervirane napomene koje se mogu odobriti, zaštićene oznake izvornosti i ostale oznake kakvoće, te mogućnost poticanja razvoja vještina i mjera za upravljanje u krizama;

29. od Komisije i država članica zahtijeva da područja zelenih površina i proizvodnju mlijeka u siromašnim područjima uključe u zajedničke programe istraživanja te da im posvete posebnu pozornost u sklopu zajedničkih istraživačkih projekata imajući na umu potrebu za suočavanjem s izazovima produktivnosti i klimatskih promjena; smatra da bi to istraživanje također trebalo utvrditi koristi za zdravlje potrošača;
30. poziva Komisiju da pomno prati razvoj proizvodnje mlijeka u ovim područjima te da preispita gospodarski učinak isteka mliječnih kvota na proizvođače mlijeka u tim područjima; od Komisije traži da Europskom parlamentu i Vijeću podnese izvješće o tom pitanju do 2017., kao i zakonodavni prijedlog u slučaju znatnog smanjenja proizvodnje mlijeka u tim regijama;
31. od Komisije zahtijeva da u suradnji s proizvođačima, udrugama proizvođača i trgovcima, primjerice prema modelu prikupljanja sredstava, razvije programe za ublažavanje očekivanog naglog pada cijene mlijeka;
32. od Komisije i država članica zahtijeva učinkovitiju provedbu programa EU-a za mlijeko u školama te da omogući da se pozivi na nadmetanje posebno odnose na mlijeko iz planinskih predjela koje nosi oznaku „planinski proizvod”; također od država članica zahtijeva da koriste kratke opskrbe lance u programu za mlijeko u školama kako bi se potaknula lokalna proizvodnja mlijeka i ograničile emisije ugljika prilikom prijevoza;
33. poziva Komisiju da prilikom sastavljanja i provedbe zakonodavstva o oznaci „planinski proizvod” u obzir uzme posebne karakteristike proizvoda koji nose zaštićenu oznaku izvornosti i koji podliježu posebnim pravilima o porijeklu razmatranjem mogućnosti uvođenja fleksibilnih rješenja za planinska područja, koja bi zbog svojstvenih osobitih nepogodnosti poput poteškoća pri uzgoju krmnih usjeva, mogla biti isključena iz programa predviđenog u skladu s Uredbom (EU) br. 1151/2012, što bi bilo u opreci s ciljem Uredbe;
34. od Komisije i država članica zahtijeva da promiču i podupiru uključivanje napuštenih pašnjaka u proizvodni ciklus, povećanu produktivnost zelenih površina te njihovu racionalnu uporabu;
35. skreće pozornost na važnost mjera za pomoć mladim poljoprivrednicima u planinskim područjima, imajući na umu natprosječnu stopu starenja stanovništva u takvim područjima;
36. od država članica zahtijeva da stvore potreban okvir kojim bi se proizvođačima i prerađivačima u planinskim te siromašnim područjima omogućio pristup tečajevima osposobljavanja i kreditima;
37. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

EXPLANATORY STATEMENT

Europe's dairy sector will experience a major shift after expiry of the quotas in 2015. For the first time in 31 years the sector will be without milk quotas. This substantial change is likely to cause market disruptions to the dairy sector, especially in the less favoured areas and the outermost regions. For these areas, milk production is often the only source of income and the local community depends heavily on the dairy sector.

In order to secure a stable future for the sector and to avoid the depopulation of rural areas along with negative economic and environmental consequences, further steps at European level are required.

The rapporteur believes that the 'dairy package', which aims at strengthening the bargaining power of producers, is only a first step and will not be able to secure the future of the milk production in those most vulnerable areas.

Moreover, it is of vital importance to further scrutinize the impact of the abolition of the quotas, in particular in less favoured areas and the outermost regions.

The central purpose of this INI report is therefore to focus on these most endangered areas in order to ensure a decent living for farmers and a future for rural areas, especially as the reform of the CAP has not addressed this issue.

REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA U ODBORU

Datum usvajanja	5.11.2013
Rezultat konačnog glasanja	+: 27 -: 4 0: 1
Zastupnici nazočni na konačnom glasanju	John Stuart Agnew, Eric Andrieu, Liam Aylward, José Bové, Luis Manuel Capoulas Santos, Paolo De Castro, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Hynek Fajmon, Mariya Gabriel, Iratxe García Pérez, Julie Girling, Béla Glattfelder, Martin Häusling, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Elisabeth Köstinger, George Lyon, Gabriel Mato Adrover, Mairead McGuinness, Britta Reimers, Ulrike Rodust, Giancarlo Scottà, Czesław Adam Siekierski, Sergio Paolo Francesco Silvestris, Marc Tarabella, Janusz Wojciechowski
Zamjenici nazočni na konačnom glasanju	Luís Paulo Alves, Pilar Ayuso, Anthea McIntyre, Maria do Céu Patrão Neves, Milan Zver